

NÁSILNÝ PŘECHOD DIVIZE PO ROZVINUTÍ HLAVNÍCH SIL U VODNÍ PŘEKÁŽKY

(Pokračování z VM č. 8/1988)

Organizace násilného přechodu vodní překážky po rozvinutí hlavních sil v bezprostřední blízkosti vodní překážky nebo ve výchozím prostoru vzdáleném 20 až 40 km od okraje vody bude opět — tak jako při násilném přechodu z chodu — nedílnou součástí organizace útoku divize, jen s tím **rozdílem**, že násilný přechod nebude probíhat v jeho průběhu (při plnění bližšího či dalšího úkolu), **ale vždy jím bude průlom zahajován**. To znamená, že násilný přechod má své trvalé a neměnné místo — je vždy obsahem plnění bližšího úkolu divize i pluku prvního sledu.

Tím složitost tohoto již tak náročného úkolu, jako je průlom připravené obrany do hloubky brigád prvního sledu nepřítel, dále stoupne. Jeho organizace proto patří k jedné z nejzávažnější a nejnáročnější činnosti velitele divize, jeho štábu a podřízených velitelů. Přitom násilný přechod a zteč budou řešeny podle zásad organizace boje pro útok **buď z přímého dotyku, nebo po přesunu z hloubky**, doplněných (podle tohoto způsobu přechodu k násilnému překonání vodní překážky) o **specifika a zvláštnosti**, které každý násilný přechod přináší.

Obsahem organizace boje při útoku z přímého dotyku se současným násilným přechodem vodní překážky bude několik závažných, vzájemně propojených úkolů, a to organizace:

- přeskupení divize a v některých případech dokonce organizace vystřídání a přeskupení,

- násilného přechodu vodní překážky po všestranné nebo zkrácené přípravě,
- boje ke splnění zbývajících částí bojového úkolu (tj. útoku).

Přitom nelze zapomenout, že dalším důležitým opatřením přípravy násilného přechodu a útoku je budování nebo alespoň úprava výchozího prostoru.

Na první pohled je zřejmé, že rozsah úkolů, před kterými divize stojí je velký. Navíc je nutné vzájemně sladění a koordinace všech úkolů. Lze proto předpokládat, že tento způsob násilného přechodu bude především zahajován **po všestranné přípravě**, která není sice předpisem časově ohraničena, což však neznamená, že její doba může být libovolná. Je zapotřebí vyjít z toho, že jednak bude složité dlouhodobě utajit naše přípravy k útoku a jednak i nepřítel využije stejné doby k dalšímu zodolnění své obrany na řece i v hloubce, případně ke zmaření našeho útočného zámyslu.

Myslím, že **k úspoře času** především přispěje:

- použití metody souběžné organizace boje,
- hledání co nejjednodušších řešení, nejméně náročných na čas, organizaci, materiální a technické zabezpečení,
- rozdělení štábu divize do několika pracovních skupin za řízení náčelníka štábu a zástupců velitele divize, které současně zabezpečují organizaci všech rozhodujících

úkolů, přičemž velitel vstupuje do takto prováděné přípravy útoku (vycházející z jeho rozhodnutí) jako koordinátor a řešitel nových zásadních problémů.

— přeskupení zplánované a uskutečněné za jednu noc (těsně před zahájením útoku), čímž je možné omezit budování výchozího prostoru na minimum,

— jednoduchost tohoto přeskupení, především jen rozhodujícími prvky bojové sestavy pro plnění úkolů při násilném přechodu, zatímco zbývající síly a prostředky divize mohou přeskupení zahájit až v průběhu palebné přípravy násilného přechodu a zteče, nebo tam kde je to možné, začít plnit svůj úkol z původního prostoru.

Těžiště organizace boje je nutné na všech stupních velení zaměřit na práci v terénu. Pro velitele divize a pluků je důležité, že budou moci od zahájení organizace útoku osobně a hluboce prostudovat terénní podmínky, ve kterých se uskuteční jak násilný přechod vodní překážky, tak i jeho rozvíjení na protilehlém břehu. Velitelé pluků získají poznatky nejen vlastním studiem příslušného terénu, ale také tím, že se zúčastní u velitele divize rekognoskace, organizace součinnosti, vydání bojového rozkazu a případných dalších opatření, která probíhají přímo v terénu. Přitom budou veliteli divize předkládat své zámysly boje (rozhodnutí), které jim nejen schválí, ale i kriticky posoudí, důkladně podrobit rozboru, poradí či upraví.

Organizace násilného přechodu je prováděna na základě hlubších informací o obraně nepřítele a vodní překážce, kterou nepřítel využívá. Proto také zámysl násilného přechodu a úloha jednotlivých prvků bojové sestavy divize k jeho splnění může být promyšlenější a tím i optimálnější než při organizaci násilného přechodu vodní překážky z chodu.

Znamená to také, že **plánování boje** bude přesnější a konkrétnější, než je tomu např. při útoku po přesunu z hloubky nebo dokonce při násilném přechodu z chodu. Týká se to především Grafikonu násilného přechodu, který může být velmi podrobně rozpracován pro všechna plánovaná přepraviště. Plánování by však mělo být v této variantě přísně centralizováno a probíhat pod přímou kontrolou velitele divize a jeho štábu, což zabezpečí potřebné jednotné pochopení v rozpracování i přesné splnění přijatého rozhodnutí.

Čím podrobněji bude mít velitel divize ujasněnu bojovou sestavu pro násilný přechod vodní překážky, úseky tohoto přechodu, pořadí útvarů, způsob překonání vodní překážky a další skutečnosti, které mohou nějakým způsobem ovlivnit přeskupení, tím přesnější a rychleji může být uskutečněno.

Cílem přeskupení bude vytvořit potřebnou převahu sil a prostředků, a to jak v celém útočném pásmu, tak zejména v úsecích násilného přechodu, a současně zajistit, aby jednotlivé prvky bojové sestavy a zabezpečení, místa velení, jakož i přepravní prostředky, prostředky záchranné a vyprošťovací služby, pořádkové služby a další zaujaly včas určená místa ve stanoveném výchozím prostoru.

Zdůrazňují, že zámysl přeskupení musí přitom být velmi jednoduchý, přípravy na něj a provedení utajeny. Režim dosavadní činnosti v obraně nesmí být narušen. (Podrobněji o organizaci přeskupení pojednává VM č. 6/1988.)

Podle rozsahu přeskupení zpracovává štáb divize Plán přeskupení buď na samostatné mapě nebo jsou potřebné údaje uváděny na pracovních mapách příslušných funkcíonářů.

K velmi náročným úkolům patří případné vystřídání divizí, a to pro svůj velký rozsah: — nejprve je nutné divizi přesunout z hloubky našeho území (kde mohla mít např. zaujaté obranné pásmo, takže přesunu předchází ještě vyvedení z obrany a její soustředění ve výchozím prostoru k vystřídání),

— odsud ji dále přesunout, a to do výchozího prostoru v bezprostřední blízkosti vodní překážky,

— vystřídání určená vojska v obraně a stanovený prostor zaujmout. (O problematice vystřídání — viz VM č. 5/1988.)

Určitá zvláštnost bude i **ve skladbě palebného ničení nepřítele**, které bude obvykle zahrnovat pouze tři období — palebnou přípravu násilného přechodu a zteče, palebnou podporu násilného přechodu a zteče, palebný doprovod útočících vojsk v hloubce.

Požadovaného stupně palebného ničení nepřítele je žádoucí dosáhnout zpravidla již v prvních dvou obdobích. Znamená to, že palebná příprava násilného přechodu a zteče musí být mohutnější, časově delší, aby se tak nahradilo palebné působení na nepřítele, které je obvykle uskutečňováno v průběhu přesunu vojsk z výchozího prostoru na čáru rozvinování do praporních proudů.

Při všestranné přípravě násilného přechodu z **přímého dotyku** lze předpokládat **využití obou metod organizace boje** — souběžné i postupné, popř. jejich kombinaci, především podle časových možností. Např. divize v obraně bude mít na organizaci boje

prakticky vždy dostatek času, protože k přípravě útoku s násilným přechodem může využít i doby, kdy vede ještě úspěšně obranné boje. K použití **metody postupné organizace boje** bude velitel veden i zájmem o co nejdelší utajení útočných záměrů. Proto podřízené stupně (pluk, prapor, rota) mohou být seznámeny s úkolem až ve vhodný okamžik, takže organizaci boje velitel potom **dokončí metodou souběžné organizace**.

Naopak v divizi, která střídala vojska v obraně, proběhne organizace boje obvykle **souběžně od jejího počátku**, aby tak byl efektivně využit čas na přípravu útoku s násilným přechodem, protože jej tato divize nebude mít v žádném případě nazbyt.

K násilnému přechodu vodní překážky zahajovanému z **přímého dotyku** může dojít i po **zkrácené přípravě**, a to především po neúspěšném násilném přechodu z chodu. Přitom však tato divize neztratila bojeschopnost, ale je schopna po realizaci potřebných opatření, případně dalším doplnění a posílení, přejít opět do útoku a jeho první období — násilný přechod vodní překážky — úspěšně splnit.

Rozsah potřebných opatření, která je nutné pro obnovu útoku splnit, určí i reálnou potřebu doby na organizaci boje, jež je rozhodující částí přípravy obnoveného útoku, vykonávané ve zkrácených lhůtách.

Rozsah přípravy násilného přechodu a tím i obsah organizace boje především ovlivní:

- **Stupeň úspěchu** násilného přechodu z chodu, např. zda se podařilo všem plukům prvního sledu vyjít až k řece, zda některý z nich se zmocnil přepraviště a získal předmostí na protilehlém břehu, na kterém úseku vodní překážky bylo dosaženo tohoto úspěchu, jaká byla efektivnost palebného ničení nepřítele, jak které pluky (prapory) ztratily přitom bojeschopnost apod.

Každý, byť jen dílčí úspěch při násilném přechodu z chodu jeho opakování usnadňuje a přípravu k jeho opětovnému, kvalitativně upravenému zahájení časově zkracuje.

- **Příčiny nezdaru** násilného přechodu z chodu, např. nedostatečně uskutečněný průzkum řeky způsobil nevhodnou volbu úseků násilného přechodu, nedostatek zpráv o nepřátelské obraně znamenal neúčinné palebné ničení nepřítele, nerovnoměrný příchod jednotek k vodní překážce umožnil nepříteli postupně odrazit útok našich vojsk, pozdní vyvedení prostředků PVO mělo za následek, že vzdušný nepřítel získal převahu ve vzduchu v prostoru řeky apod.

Velitel divize je povinen při ujasnění úkolů a zhodnocení situace také analyzovat neúspěch přechodu z chodu, přesně určit jeho příčiny a v dalším průběhu organizace boje se zaměřit na jejich odstranění a současně věnovat hlavní pozornost těm útvarům (prvkům sestavy), které se podílely na nezdaru násilného přechodu z chodu.

Nelze vyloučit, že tento přístup může být v některých případech rozhodujícím pro zvrat situace u vodní překážky a pro vytvoření výhodných podmínek k úspěšnému obnovení násilného přechodu v podstatně kratší době, než je orientačně stanoveno Bojovým řádem pozemního vojska ČSLA.

- **Úloha a místo divize** v rámci armádní útočné operace, a to především zda útočí na směr hlavního úderu či na vedlejší směr, jaký úkol bude divize plnit po překonání řeky a průlomu nepřátelské obrany (např. bude určena jako operační manévrovací skupina armády, k zabezpečení jednoho z boků úderného uskupení armády přechodem do dočasné obrany) apod.

Úloha a místo divize v rámci armádní útočné operace bude určovat i **stupeň podpory a zájmu** velitele armády o rychlou a úspěšnou obnovu útoku, který může mít odraz v rozsahu konkrétní pomoci divizi.

- **Současné uskupení** vojsk divize, zejména množství volných bojeschopných a vhodných sil i prostředků ihned použitelných do prvního sledu k násilnému přechodu a útoku, umístění rozhodujících prvků bojové sestavy, nutnost přeskupení k jejich dalšímu využití na novém směru útoku apod.

Analýza tohoto problému potvrdí potřebný rozsah přeskupení nebo navede velitele divize k úpravě přijatého zámyslu boje ve prospěch jeho dalšího zjednodušení.

- **Stav zásob** munice a dalšího materiálu, bez kterého nelze zahájit násilný přechod ani pokračovat v útoku. Je to jeden z rozhodujících problémů, kterému musí velitel divize, jeho zástupci a štáb věnovat maximální pozornost. Zejména stav zásob munice posuzovaný v závislosti na požadovaném efektu palebného ničení nepřítele jednoznačně ovlivní nejen metodu palebného ničení, rozdělení cílů mezi jednotlivé prostředky, ale i dobu na přípravu násilného přechodu a útoku, protože rozhodujícím pro zahájení

útočné činnosti budou časové možnosti doplnění munice do palebných postavení, k tankům a dělům pro přímou střelbu a dalším palebným prostředkům.

● **Počet (zbytek) a technický stav přepravních prostředků**, možnosti jejich doplnění z vlastní zálohy či zálohy nadřízeného, možnosti opravení. Tato analýza ukáže na potřebný manévř přepravními prostředky, potřebu jejich vyžádání od nadřízeného velitele, nové rozdělení apod.

Je nutné, aby v každém případě velitel divize a jeho podřízení vyvinuli maximální úsilí, aby zkrátili dobu na přípravu útoku zahajovaného násilným přechodem, čímž se nepříteli omezí doba na další upevnění bráněného prostoru a na obnovu bojeschopnosti těch objektů, které byly zničeny (umlčeny) palbou při násilném přechodu z chodu. To veliteli divize navíc umožní, aby nově organizovaná palebná příprava a palebná podpora násilného přechodu a zteče byla časově kratší a potřeba munice nižší.

Které metody organizace boje v tomto případě použít, není snad ani potřebné zvlášť zdůvodňovat. Bude jí pouze **souběžná metoda**, která přináší největší časové úspory.

Nezastupitelnou úlohu při zkrácené přípravě násilného přechodu, kterým je zahajován útok z přímého dotyku (ale i útok po přesunu z hloubky), má osobnost velitele divize a pluků, stupeň jejich odborných znalostí, praktických zkušeností, ochotu politicky se angažovat. Musí být natolik připravení, aby dokázali pracovat samostatně, metodou hlavního článku, rychle a správně.

Samozřejmě, o kvalitě zkrácené přípravy bude rozhodovat dále připravenost štábů a vycvičenost vojsk realizovat předpokládaná opatření přesně, rychle, utajeně a efektivně.

Základním způsobem přípravy při násilném přechodu a útoku **po přesunu z hloubky** (z výchozího prostoru vzdáleného 20 až 40 km od vodní překážky) **bude zkrácená příprava**. Vyplyvá to z požadavku, aby pobyt našich vojsk ve výchozím prostoru byl co nejkratší. Zkušenosti dokazují, že optimální dobou vyčleněnou jen na přípravu útoku jsou 4 až 6 hodin. Protože v tomto případě je příprava útoku rozšířena i o přípravu násilného přechodu vodní překážky, bude tento časový interval zcela zákonitě překračován a může dosahovat 6 až 8 hodin (viz Bojový řád pozemního vojska ČSLA čl. 150). Je žádoucí, aby v každém případě platilo, že nejméně dvě třetiny této doby jsou k dispozici podřízeným stupňům velení. Tato skutečnost také určuje i odpovídající metodu organizace boje, tj. metodu souběžné organizace.

Okruh otázek, které bude velitel divize v průběhu organizace násilného přechodu řešit, je téměř shodný jako při násilném přechodu z chodu. Přesto však jejich rozsah i obsah bude odlišný a podle konkrétní situace také i různě důležitý. Vyplyvá to především z těchto **skutečností**:

● Při násilném přechodu po přesunu z hloubky nepůjde o předejití nepřitele v obsazení obrany na řece nebo o boj s nepřitelem, který spěšně zaujal obranu, ale většinou **o násilný přechod spojený s průlomem** připravené, ženině vybudované obrany, s dobře organizovaným palebným systémem.

Z toho vyplývá, že je nutné věnovat zvýšenou pozornost především organizaci jaderného nebo palebného ničení nepřitele, protože jeho efektivnost (tj. požadované snížení bojového potenciálu protistojících vojsk nepřitele) bude rozhodujícím způsobem podmiňovat úspěch či neúspěch nejen průlomu nepřátelské obrany, ale i násilného přechodu vodní překážky.

Neméně důležité místo má také **zvolení úseků násilného přechodu**, aby byl zabezpečen na široké frontě, rychle a překvapivě. Velitel divize je však povinen stanovit ještě jeden **úsek**, a to **úsek průlomu** a soustředit tam úsilí hlavních sil divize. Přitom bude muset řešit (v některých případech) vážnou otázku. Kterému z těchto dvou úkolů dát přednost, když směry výhodné pro násilný přechod mohou být nevýhodné pro pokračování v průlomu? Navíc průlom vyžaduje soustředění již při prolamování prvního postavení, zatímco násilný přechod souvisí s rozptýlením vojsk do šířky, na několik směrů. A tak s'ojí velitel divize před druhou otázkou. Jakým manévrem dosáhnout potřebné převahy sil a prostředků v úseku průlomu divize?

Na druhé straně však není nutné organizovat vysazení taktického vzdušného výsadku (úderné výsadkové jednotky) ani vyslání předsunutých odřadů. Výjimkou může být překonání velkých vodních překážek, které je možné uskutečnit v součinnosti s vysazenými výsadky.

● **Přístupy k řece jsou vybojovány** a bráněny našimi vojsky, takže první část násilné-

ho přechodu není potřebné řídit. Tato skutečnost ovlivní organizaci boje v tom, že její větší část, zejména na stupních divize-pluk-prapor, může proběhnout **přímo v terénu**, takže velitelé těchto stupňů mají možnost nejen se seznámit s terénem na přístupech k řece a upřesnit v něm své rozhodnutí k rozvinování vojsk, jejich nasazení na přepravní prostředky ve vhodných místech a další činnost, která souvisí s násilným přechodem, ale i s prostorem na protilehlém břehu a rozmístěnými obrannými objekty nepřitele.

Přepravní prostředky lze předsunout co nejbližší k řece, stejně tak lze připravit i další opatření předem, jako např. organizovat pořádkovou službu, upravit příjezdové komunikace k vodní překážce, komunikace pro manévry podél řeky aj., což rovněž přispěje k současnému úderu útvarů a jednotek prvního sledu.

Možnost přemístit dopředu **předsunuté velitelské stanoviště** nebo zřídit zde i pomocné velitelské stanoviště, vytváří výhodné podmínky pro řízení přesunu na čáru rozvinování do praporečnických proudů a rozvinování jednotek do bojové sestavy pro násilný přechod, což je dalším důležitým předpokladem pro současnou zahájení přechodu.

Odpadá i stanovení úkolů **předvojům** ke zničení nepřitele, který brání přilehlé břehy vodní překážky.

Projevuje se i možnost zaměřit větší úsilí průzkumu na získání dalších zpráv o nepříteli v hloubce jeho obrany.

● Uskupení bojové sestavy pro násilný přechod a útok po přesunu z hloubky předchází **rozmístění** divize ve výchozím prostoru, **přesun a rozvinování** z pochodové sestavy zpravidla za aktivního působení konvenčních (popř. i jaderných) prostředků ničení nepřitele, a to v daleko širším rozsahu než tomu bylo před násilným přechodem z chodu. V tomto případě totiž naše snaha o udržení trvalého dotyku s nepřitelem a spolu s tím většinou již narušený systém jeho prostředků ničení byly příčinou nižší intenzity nepřátelského palebného působení proti vojskům divize, která rozvíjejí úspěšně útok. Tato výhoda pronásledování bude při násilném přechodu po přesunu z hloubky chybět.

Je potřebné, aby velitel divize a jeho štáb řešil ještě ve výchozím prostoru a dále během přesunu ochranu vojsk proti účinkům především jeho průzkumných palebných systémů. Budou to zejména opatření k maskování proti radiolokačnímu průzkumu, vytváření klamných cílů, rozptýlení jednotek, používání dýmů a aerosolů.

Mimo toho je nutné uplatnit i pro divizi dosažitelná technická opatření, jako např. snížení odrazové plochy vozidel použitím absorpčních, disperzních nebo interferenčních vrstev a nátěrů, použití klamných infrazářičů po vypuštění submunice, zmenšení vyzařované energie motorů a další.

Vedle toho je nevyhnutelné přijmout (předvídat) opatření k boji proti **vzdušným výsadkům**, diverzně průzkumným skupinám, aeromobilní činnosti nepřitele, k překonání (obejití) prostorů zaminovaných na dálku, zamořených či jiným způsobem zatarasovaných, k ničení vzdušného nepřitele, k bezpečnému průchodu zranitelnými místy a další opatření, která zajistí včasné vyjítí k řece a možnost **současného zahájení násilného přechodu** vodní překážky a **zřejmě nepřátelské obrany** pluky prvního sledu.

● Vojska, která jsou v **přímém dotyku** s nepřitelem, mohou ve prospěch útočící divize připravit a uskutečnit mnohé z důležitých opatření, která zabezpečují úspěch násilného přechodu. Např. podílet se na palebném ničení nepřitele, průzkumu, ženijním zabezpečení přesunu, rozvinování, ale zejména násilném přechodu, úpravě břehů, pořádkové službě atd.

Pro velitele divize to bude znamenat, aby zhodnotil možnosti vojsk v dotyku a připravil reálné požadavky na ně, tj. ujasnil si způsob využití znalostí funkcionářů těchto vojsk, zvláště pro práci v terénu (při rekognoskaci), jakož i rozsah informací, které od nich bude požadovat (v případě jejich neúspěšného pokusu o násilný přechod plně využít jejich zkušeností, názorů a doporučení).

Ke všem opatřením, která tato vojska budou vykonávat nebo se na nich budou podílet, jakož i k jejich překročení, je potřebné před násilným přechodem organizovat úzkou **součinnost**.

Při organizování **velení** divizi v souvislosti s násilným přechodem po rozvinutí hlavních sil u vodní překážky je nezbytné, aby výraznou pozornost věnoval velitel, ale především náčelník štábu divize organizaci **pořádkové služby**, za kterou nese osobní odpovědnost. Její úloha je podstatně vyšší než při násilném přechodu z chodu. Vždyť v mnohém bude záležet zvláště na pořádkových orgánech, zda se divizi podaří současný přechod a současná ztře. Vyžádá si i vyčlenění většího počtu sil a prostředků než při ná-

silném přechodu z chodu, kde pořádková služba je zasazována postupně tak jak vojska přicházejí k vodě, takže některé její prvky lze využít i pro více úkolů.

Pořádkovou službu štáb organizuje v **prostorech** utěsnění tanků, v prostoru bojového rozmístění raketového útvaru, v palebných postaveních dělostřelectva, na místech velení, ve výchozím (vyčkávacím) prostoru druhého sledu (VŠZ), během přesunu a rozvinování divize, při násilném přechodu i útoku po přesunu z hloubky. K nejnáročnějším organizačním úkolům však bude patřit zabezpečení pořádkové služby na přístupech k **vodní překážce** a na všech **přepřavištích**. Její organizace musí být v souladu s rozhodnutím velitele divize a nařízením nadřízeného štábu.

Jejím cílem je zabezpečit podle plánu zpracovaného štábem a schváleného velitelem **organizovaný, včasný a skrytý přesun k vodní překážce, kontrolu maskování vojsk a udržení přísného pořádku na pracovištích**.

Z toho lze vyvodit i **hlavní úkoly** pořádkové služby při násilném přechodu:

- regulovat pohyb vojsk k přepřavištím i jejich manévry na jiná přepřaviště, přímo na nich a protilehlém břehu,
- kontrolovat, zda vojska dodržují stanovený pořádek a opatření k maskování,
- včas informovat štáb a uvědomit vojska o stavu přepřavišť a o radiální, chemické a bakteriologické (biologické) situaci na nich,
- vytvořit podmínky pro přednostní přepravu sil a prostředků, které plní zvlášť odpovědné a neodkladné úkoly.

K výkonu pořádkové služby jsou určováni správci úseků násilného přechodu a přepřavišť, organizována kontrolní propouštěcí místa, zřizována pořádková stanoviště a stanoviště pro regulaci pohybu. Nedílnou součástí pořádkové služby na **mostových přepřavištích** je mostní stráž, mostní hotovost, říční stráž a stanoviště pozorovatele vodní překážky.

V noci jsou pro označení směru postupu na přepřaviště ve větší míře používány světlicí ukazatele. Pro doprovod proudů za snížené viditelnosti (především v noci, mlze, vánici), jakož i na úsecích, kde je možné ztratit směr postupu (např. během manévru na jiné přepřaviště) je vhodné vyčlenit i průvodce.

Pořádková služba je **rozvinována do zahájení** násilného přechodu na vlastním břehu. V jeho průběhu i na protilehlém břehu. Z toho důvodu vyčleněné síly a prostředky rozmísťujeme ve výchozích prostorech praporů prvního sledu (při násilném přechodu z přímého dotyku) nebo je předsmisťujeme pod ochranou jednotek v dotyku co nejbližší k vodní překážce (při útoku po přesunu z hloubky), kterou překonávají ihned za čelními jednotkami (první přepřavním sledem). Orgány pořádkové služby jsou svinovány až po splnění stanovených úkolů.

Při **maskování přepravy dýmem** je nutné věnovat zvláštní pozornost jak bezpečnostním opatřením při postupu vojsk dýmem, tak zesílení pořádkové služby. Proto je vhodné směry postupu vojsk a techniky na přepřaviště vytyčovat světelnými značkami, určovat kontrastní orientační body, organizovat nezbytnou signalizaci a spojení.

Na cestách vedoucích k přepřavištím **vykonávají pořádkovou službu** pořádkové jednotky divize (pluku) a na přepřavištích, zpravidla od kontrolního propouštěcího místa (KPM), na výchozím břehu po KPM na protilehlém břehu, jednotky určené pro zřízení a udržování přepřavišť. Na plavidlových (PTS 10), přívozových, mostových, a ledních přepřavištích je tato služba organizována z jednotek ženijního vojska a na ostatních přepřavištích z přepravujících se jednotek. Z těchto vojsk jsou určováni i správci přepřavišť.

Štáb svazku je povinen při organizaci pořádkové služby během přepravy zabezpečit průzkum cest k sousedním přepřavištím a předvídat možnost rozvinutí pořádkové služby na těchto cestách (budou-li hlavní přepřaviště zničena). K tomu je zapotřebí vyčlenit zálohu sil a prostředků pořádkové služby.

Za včasný příchod k přepřavištím odpovídají velitelé přepravujících se útvarů a jednotek, kteří jsou povinni iniciativně a včas navázat součinnost s KPM a správcem přepřaviště.

Na všech přepřavištích se rovněž organizuje záchranná, případně i vyprošťovací služba.

Úkolem **záchranné služby** je zachraňovat tonoucí vojáky, proto se do ní vyčleňují výteční plavci (potápěči), plavidla s motorovým pohonem a záchranné prostředky. Rozmísťuje se přímo v prostoru přepřaviště, a to podle bojové situace a povahy vodní překážky buď po obou stranách nebo na jedné straně vodního toku.

Úkolem **vyprošťovací služby**, organizované především na brodových a podvodních přepřavištích, je vyproštění uvázné nebo poškozené techniky a vozidel ve vodě. Za její organizaci a vybavení v úseku násilného přechodu divize odpovídá zástupce velitele

divize pro výzbroj. Rozmísťuje se na obou březích vodní překážky. Tam, kde je organizována, podřizuje se jejímu veliteli i záchranná služba.

Vědomě jsem neřešil organizaci násilného přechodu po přesunu z **hloubky** v rámci **všestranné přípravy**. Vycházím totiž z toho, že soudobé prostředky průzkumu a ničení, které může nepřítel použít proti divizi ve výchozím prostoru, dlouhodobý pobyt v něm **zcela vylučují**.

(Pokračování ve VM č. 1/1989.)

Upozornění čtenářům

V časopise Vojenská mysl předpokládáme v roce 1989 v rubrice VOJENSKÉ UMĚNÍ uveřejňovat články zvláště k tematice **odrážení agrese, přípravy a vedení obranných operací (bojů), přechodu k aktivní činnosti vojsk** a použití jednotlivých druhů vojsk a služeb v těchto operacích (bojích).

V této spojitosti žádáme dopisovatele a čtenáře, aby **vyjádřili své názory** na současné aktuální problémy v člancích převážně diskusního charakteru a současně **zasílali redakci požadavky na vysvětlení nejasných otázek**, které souvisejí s touto a další tematikou. Redakce ve spolupráci s redakční radou zajistí vhodné autory a odpoví na tyto dotazy na stránkách našeho časopisu.

Redakce časopisu Vojenská mysl
